

Kasvun ja oppimisen lautakunta 07.02.2024 § 20

§ 20

Selvitys Monikon koulukeskuksen toiminnasta

Valmistelijat / lisätiedot:
Stolt-Haglund Ida

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee tiedoksi selvityksen Monikon koulukeskuksen toiminnasta.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Svenska rum -lautakunta pyysi 19.1.2023 selvitystä koulu- ja päiväkotitoiminnan käynnistymisestä Monikon koulukeskuksessa. Selvitys esiteltiin Svenska rum -lautakunnalle 28.9.2023 ja annetaan tiedoksi myös kasvun ja oppimisen lautakunnalle.

Svenska rum -lautakunta toivoi, että selvitykseen otettaisiin mukaan kaikki koulut ja päiväkodit, joilla on ollut toimintaa Monikon koulukeskuksessa. Lautakunta toivoi, että selvityksessä kiinnitettäisiin huomiota seuraaviin asioihin:

- miten koulukeskuksen eri yksiköiden välinen yhteistyö on toiminut, ja miten yhteistyötä voitaisiin tulevaisuudessa kehittää
- onko päiväkotilapsilla ja oppilailla ollut yhteistä toimintaa
- onko henkilöstöresursseja hyödynnetty yli kielirajojen
- mitä etuja ja haittoja on suomenkielisen ja ruotsinkielisen toiminnan järjestämisessä saman katon alla
- oppilaiden käsitys siitä, millaista on käydä koulua, jossa ruotsinkielinen ja suomenkielinen toiminta järjestetään saman katon alla
- miten tilojen suunnittelu on onnistunut ja miten tarkoituksenmukaisia tilat ovat
- muut henkilöstön esille tuomat näkökohdat

Selvitys toteutettiin kyselyinä, joista toinen osoitettiin Alberga skola -koulun ja Leppävaaran koulun johtoryhmille sekä Alberga daghem -päiväkodin ja Monikon päiväkodin johtajille ja varajohtajille, ja toinen Alberga skolan -koulun ja Leppävaaran koulun oppilasneuvostolle/oppilaskunnalle. Lisäksi haastateltiin Kilon koulun rehtoria. Vastaukset kerättiin toukokuussa 2023, lähes kahden toimintavuoden jälkeen.

Monikon koulukeskus otettiin käyttöön elokuussa 2021, kun Alberga skola, Leppävaaran koulu, Alberga daghem ja Monikon päiväkoti aloittivat toimintansa talossa. Alberga skola oli aikaisemmalta nimeltään Boställsskolan. Leppävaaran koulu on uusi yhtenäinen peruskoulu, joka korvasi Leppävaaran koulun ja Veräjapellon koulun. Alberga daghem korvasi Boställs daghemin ja Bergans daghemin, Monikon päiväkoti perustettiin uudeksi päiväkodiksi ja se korvasi samalla kaksi pientä varhaiskasvatyüksikköä. Lukuvuonna 2021–2022 Kilon koulun vuosiluokat 4–6 ja lukuvuonna 2022–2023 vuosiluokka 5 opiskelivat Monikon koulukeskuksessa, kun Kilon koulun korvaavan koulurakennuksen rakentaminen oli käynnissä.

Yhteistyö Monikossa

Monikon koulukeskuksessa yksiköiden yhteistyö toimii yksiköiden edustajien mukaan yleisesti ottaen hyvin. Koska talon eri yksiköillä on ollut tarve kehittää omaa yksikköään, yksiköiden välinen yhteistyö ei ole kuitenkaan käynnistynyt toivotulla ja suunnitellulla tavalla. Aluksi pandemia rajoitti mahdollisuuksia tehdä ryhmä- ja yksikkörajat ylittävää yhteistyötä, mutta yhteistyö käynnistyy vähitellen.

Rehtorit ja apulaisrehtorit sekä johtajat ja varajohtajat tekevät yhteistyötä ja pitävät yhteisiä kokouksia. Yhteisistä asioista sovitaan ja osa oppilaille suuntautuvasta tiedotuksesta hoidetaan yhdessä. Lisäksi yhteisiin talokokouksiin osallistuvat vahtimestari sekä keittiön ja kiinteistönhoidon henkilökuntaa

Leppävaaran koulun mielestä yhteistyö muiden koulujen kanssa toimii, mutta yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa ei ole vielä kehitetty. Alberga skola ja Alberga daghem kertovat, että heidän yhteistyönsä toimii hyvin. Päiväkodit kertovat, että ne tekevät jonkin verran yhteistyötä keskenään.

Koululaisten yhteistyö ja yhteinen toiminta on tähän asti ollut pienimuotoista, mutta sen kehittämiseen on hyvät mahdollisuudet. Koulujen henkilökunnan mukaan voisi olla hyvä aloittaa nuorimmista lapsista, jotka ovat päiväkodeissa ja alemmilla vuosiluokilla, ja luoda yhteistyötä, josta tulee luonnollinen osa koulujen arkea, kun lapset kasvavat. Leppävaaran koulu korostaa myös, että oman koulun sisällä tarvitaan vielä aikaa yhteistyön ja jatkuvuuden luomiseen.

Konkreettisia esimerkkejä koulujen oppilaiden yhteisestä toiminnasta ovat koulurauhan julistaminen kahdella kielellä, yhteiset teemapäivät, yhteinen joulukalenteri sekä yhteinen Lucian päivän ja itsenäisyyspäivän vietto. Oppilaat itse ehdottavat, että tulevaisuudessa voisi järjestää yhteisiä tilaisuuksia, yhteisiä liikuntatunteja, ystäväoppilastoimintaa ja päiviä, jolloin puhutaan toisen koulun kieltä.

Koulut eivät ole hyödyntäneet henkilöstöresursseja yli kielirajojen, mutta erilaisista yhteistyömahdollisuuksista on keskusteltu. On kuitenkin korostettu sitä, että opettajilla ei ole muodollista pätevyyttä opettaa kielirajojen yli.

Päiväkodit ovat tehneet jonkin verran yhteistyötä muun muassa ilta- ja vuorohoidon puitteissa, mutta ne kokevat, että tätä yhteistyötä olisi vielä mahdollista kehittää. Päiväkodeilla on ollut myös yhteisiä lauluhetkiä, ja lapset ovat lähettäneet toisilleen kortteja.

Alberga daghem och förskola ja Alberga skola tekevät yhteistyötä yhtenäisen esiopetuksen ja alkuopetuksen puitteissa. Myös Alberga daghemin ja Alberga skolanin välillä on järjestetty yhteisiä kokoontumisia, ystäväoppilastoimintaa, liikunta- ja lukukampanjoita sekä henkilökunnan yhteisiä kahvihetkiä.

Edut ja haitat suomenkielisen ja ruotsinkielisen toiminnan järjestämisessä saman katon alla

Henkilöstön korostamat pääasialliset hyödyt ovat eri tilojen ja monitoimitilojen tehokas käyttö, mukaan lukien hienot ja hyvin varustetut musiikin, veiston ja muiden taide- ja taitoaineiden tilat. Henkilöstö kokee, että päivittäinen yhteydenpito suomenkielisen ja ruotsinkielisen koulun ja päiväkodin lasten välillä lisää heidän ymmärrystään muita kieliä ja kulttuureita kohtaan ja totuttaa heidät suurempaan monimuotoisuuteen jo varhaisesta iästä lähtien. Laajempi yhteisö mahdollistaa myös toimintaa koskevien konkreettisten ideoiden jakamisen sekä käytännön tehtävien jakamisen.

Henkilöstö mainitsee haittapuolina sen, että kun toimijoita on paljon samassa rakennuksessa, se vaatii kaikilta osapuolilta paljon yhteensovittamista ja kompromisseja. Yhteistyön tulee onnistuakseen olla järjestelmällistä ja kohdennettua, mikä vaatii sitoutumista ja resursseja. Alberga skolan henkilöstö pitää haittapuolena myös sitä, että oppilaiden välinen yhteistyö tapahtuu suomen kielellä.

Oppilaat mainitsevat etuina muun muassa hienon ruokalan, liikuntasalin ja veistosalin. Heidän mielestään suurempi koulu tarjoaa myös enemmän mahdollisuuksia ystävyysuhteiden muodostamiseen sekä monimuotoisuuden ja monikulttuurisuuden lisääntymiseen, mikä auttaa ymmärtämään muita kieliä ja kulttuureja. Samalla oppilaat toteavat, että haittapuolena voi olla se, että oppilaat jäävät vieraiksi toisilleen, jos monikielisen ja monikulttuurisen ympäristön tavoitteita ei saavuteta, mikä voi vahvistaa ennakkoluuloja.

Tilat

Kaiken kaikkiaan tilat toimivat hyvin. Taide- ja taitoaineiden opetussaleja, vesileikkitiloja ja liikuntasalia arvostetaan. Koulujen näkökulmasta ruokala toimii varsin hyvin, kun taas varhaiskasvatuksen henkilökunta kokee ruokalan epäkäytännölliseksi.

Näyttämö ja istumaportaat ovat hyviä, mutta niitä on vaikea käyttää, kun ruokalassa syödään, eli suurimman osan päivästä. Haasteena on myös se, että jotkin opetustilat, kuten käsityösalit, on sijoitettu niin, että niihin on kuljettava muiden opetustilojen kautta. Tämä voi häiritä opetusta. Myös luokkahuoneiden ja käytävien väliset lasiseinät koetaan epäkäytännöllisiksi, kun seinän toisella puolella tapahtuva toiminta häiritsee oppilaiden keskittymistä. Tätä haastetta on yritetty ratkaista peittämällä osa lasiseinistä. Avattavien seinien tarjoamia mahdollisuuksia joustavaan tilankäyttöön ei juurikaan hyödynnetä. Suuressa talossa, jossa on paljon toimijoita, on myös käytännön haasteita, kuten kenkätelineiden puuttuminen pääsisäänkäynniltä.

Päiväkodin pihalla ei ole varjopaikkoja ja siellä on lämpiminä päivinä hyvin kuuma. Päiväkotien sijoittuminen kahteen eri kerrokseen aiheuttaa haasteita saavutettavuusnäkökulmasta.

Tulevia koulujen ja päiväkotien rakennusprojekteja varten Monikon edustajat antavat seuraavia vinkkejä ja ideoita:

- Esteettömyys tulee ottaa paremmin huomioon.
- Pihalla tulee olla varjoisia alueita.
- Ruokalan tulee olla tilavampi.
- ”Perinteisiä” luokkahuoneita, joissa on kunnolliset seinät ja äänieristys, tulee olla enemmän ja oppilaiden keskittymistä häiritseviä tekijöitä tulee vähentää.
- Opettajat ja muu henkilöstö tulee ottaa varhaisessa vaiheessa mukaan suunnitteluun. On tärkeää, että myös muut tahot, kuten Espoo Catering, saavat osallistua suunnitteluun.
- Tilanjakoa ei tule määritellä etukäteen niin tarkasti, että tarkistuksia ja muutoksia ei voida tehdä jälkikäteen.

Muuta

Suhtautuminen siihen, että koulua käydään samassa rakennuksessa suomenkielisen tai ruotsinkielisen koulun kanssa on oppilaiden keskuudessa kaksijakoinen; jotkut oppilaat näkevät sen mahdollisuutena kehittää kielitaitoaan ja saada uusia ystäviä, kun taas toiset eivät näe siinä suoraa hyötyä, koska ruotsin kielen oppimista ei pidetä kovin kiinnostavana. Lisäksi huomautetaan, että ruotsin kieli on vain yksi monista kielistä – Leppävaaran koulun oppilailla on 35 eri äidinkieltä.

Varhaiskasvatuksessa henkilöstö kokee, että lasten suhtautuminen toiseen kieleen on neutraalia, sillä he ovat kasvuympäristössään tottuneet kuulemaan eri kieliä.

Johtopäätökset

Kahden lukuvuoden jälkeen voidaan todeta, että yksiköiden välinen yhteistyö Monikossa on käynnistynyt, mutta se vaatii edelleen jäsennellyä ja määrätietoista työtä, jotta se toimisi parhaalla mahdollisella tavalla, ja jotta kaikki talon eri osapuolet saataisiin mukaan toimintaan. Todellinen yhteistyö kielirajan yli ja lasten opintopolun jatkuvuus edellyttävät johdolta ja henkilöstöltä selkeää tavoitetta ja sitoutumista sekä oppilaiden osallisuutta. Työ kahden koulun yhdistämiseksi yhdeksi kouluksi (Leppävaaran koulu) on kesken ja myös muissa yksiköissä tarvitaan aikaa omaan sisäiseen kehittämistyöhön.

Päiväkotilasten ja oppilaiden yhteinen toiminta ja yhteistyö voisi alkaa nuorimmista lapsista ja olla muodoltaan konkreettista. Monikon koulukeskuksessa on edellytykset aitoon yhteistyöhön, mutta sen kehittämiseksi tarvitaan selkeä tavoite ja yhteinen sitoutuminen.

Tilasuunnittelusta ja tilankäytöstä saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää uusien päiväkotien ja koulujen rakennusprojekteissa tai vanhoja rakennuksia uudistettaessa.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi